

Statistiknämnnaren

Samarbete om undervisningen i skolan

Det här specialnumret av Nämnnaren om statistikundervisning — "Statistiknämnnaren" — är utan tvekan det mest omfattande samarbetet mellan Svenska statistikersamfundet och SCB när det gäller statistiken i skolan. Upprinnelsen var en förfrågan från Nämnnaren om Pehr Sundström, SCBs skolservice, och jag skulle vilja vara gästredaktörer för ett specialnummer om statistiken i skolundervisningen.

Visst har statistikersamfundets utbildningskommitté och SCBs skolservice samverkat tidigare. Samarbetet har huvudsakligen gällt de tre senaste matematikbiennalerna — så där är den gemensamma Nämnnaren igen. Över huvud taget tror jag att biennalerna, tillsammans med Nämnnarenredaktionens ambition att i så gott som varje nummer sedan 1980 ha minst en artikel om någon intresseväckande statistisk tillämpning, har betytt mer för den tillämpade statistikens ställning i skolan än vad någon fackstatistiker gjort.

Därmed är inte sagt att jag anser att skolan har kommit tillräckligt långt när det gäller att få eleverna att förstå och använda statistik. Min huvudartikel i detta nummer, Statistisk klokskap, exemplifierar vad jag menar. Eleverna behöver mycket träning i att skilja mellan god och dålig statistik av den typ som där presenteras. Vad beträffar god statistik måste de också få öva sig i att presentera och tolka den. Dessutom är det viktigt att eleverna får erfara att även tillförlitlig statistik kan användas i både goda och bedrägliga syften. Först när skolan ger en genomtänkt utbildning i sådan statistisk kommunikationsfärdighet blir tillgången till god statistik en *reell* demokratisk rättighet för den vanliga medborgaren.

Det är långt kvar till det ovan skisserade målet. Vår utbildningskommitté, SCBs skolservice och alla andra intresserade saknar knappast arbetsuppgifter.

Göran Andersson

Statistik i matematik

Statistik handlar om att insamla, sammanställa och analysera data. Dessa tre steg måste betraktas som en helhet. Vet man inte på vilket sätt och under vilka betingelser data har insamlats eller hur sammanställningen har utförts, så blir analysen av data meningslös.

De flesta personer i vårt samhälle träffar dagligen på statistiska uppgifter t ex i reklam och i massmedia. Det är då viktigt att kunna tolka denna information på ett riktigt sätt. En förutsättning för detta är, att man är medveten om statistiska metoder och konventioner. Även om tolkningen av statistiska data är det egentliga målet måste man därför även arbeta med de andra leden i undervisningen.

I målet för ämnet matematik påpekas vikten av att eleverna får sådana kunskaper och färdigheter som de har användning för i andra skolämnen. Beskrivande statistik förekommer ofta inom orienteringsämnena. (Ur Att Räkna. Kommentarmaterial till Lgr 80.)

Statistik är en viktig del av ämnet matematik, men man får inte heller glömma att matematik är en del av ämnet statistik. Att kunna presentera och använda statistik som beslutsunderlag blir en allt viktigare del för medborgaren.

Statistiken uppkom på 1700-talet. Statistiska data om Sveriges befolkning finns från och med 1749. Detta år inrättades nämligen ett statistiskt ämbetsverk som fick namnet *Tabellkommisjonen*. Det ersattes i mitten av 1800-talet av *Statistiska centralbyrån* (SCB). Från 1960 har det skett en centralisering till SCB vad gäller huvuddelen av Sveriges officiella statistik.

Tack!

SCB har medverkat till detta nummer på flera sätt. Produktionen har direkt stöttats ekonomiskt. Dessutom har SCB ställt upp med artikel-författare och gästredaktören Pehr Sundström. Statistikersamfundets utbildningskommitté har lånat oss Göran Andersson. För oss har detta varit en ovärderlig hjälp för att kunna ge ut detta nummer. Stort tack till Pehr och Göran, SCB och Statistikersamfundet!

Nämnnarenredaktionen

nämnamnaren

MATEMATIK I SKOLAN

Nämnamnaren utges av Utbildningsförlaget i samarbete med Skolöverstyrelsen och Institutionen för ämnesdidaktik i lärarutbildningen vid Göteborgs universitet.

Ansvarig utgivare
Göran Emanuelsson

Redaktion för detta nummer
Göran Emanuelsson, Bo Rosén,
Ronnie Ryding, Göran Andersson
och Pehr Sundström
Sekreterare Monica Borgarp

Redaktionens adress
Nämnamnaren
Göteborgs universitet
Box 1010
431 26 MÖLNDAL
Monica Borgarp 031-67 91 51
Redaktion 031-67 92 03

Abonnemangsfakta och prisuppgifter
Tidskriften utkommer med fyra reguljära nummer per läsår.

Information om abonnemang 1987/88 kommer att skickas ut till abonnenterna i maj 87. Beställs från
Liber,
Prenumeration Utbildningsförlaget,
162 89 Stockholm.
Tfn 08-739 96 10.
För artiklarnas innehåll svarar respektive författare.

Separatex av reguljära nummer beställs från
Liber, Kundtjänst Utbildningsförlaget,
162 89 Stockholm.
Tfn 08-739 96 60

Välkommen med synpunkter, önskemål och bidrag till Nämnamnaren.

Sista inlämningsdag för manus till nr 1 årg 14 är 1 maj 1987.

Bilder i detta nummer av Nämnamnaren
Omslagsbild: Cirkeldiagram av den typ Florence Nightingale kallade "Coxcombs".
Eva Berglund (36, 37, 38)
Andrejs Dunkels (16, 46)
Tomas Karlsson (6, 7, 21, 30, 31, 44, 48, 49, 50, 59, 63, 69, 71)

ISBN 91-40-71613-9
ISSN 0348-2723

© 1987 Utbildningsförlaget

Layout: Stig Kesselmark

AB Grafiska Gruppen 1987

Anmäl adressändring!!

till
Liber,
Prenumeration Utbildningsförlaget,
162 89 Stockholm
Tfn 08-739 96 10